

Cambaza Bak Diyen Cambaz 2Bölüm Kavramlar

– S.Karagöz · 12 Kasım 2021

CAMBAZA BAK DİYEN CAMBAZ

(2.Bölüm KAVRAMLAR)

"Tadı damağımda kaldı 😊"

"Keşke biraz daha yazsaydınız 😞"

Bu güzel yorumlarınız için hepimize içtenlikle teşekkür ediyorum 🙏

Dünya ülkelerinin hedefi haline gelen "Doğu Akdeniz" konusunu bir bölümde anlatmak mümkün değil elbette.

Hem çok ciddi hemde çok karmaşık olduğu için sıkmadan, parça parça anlatmanın çok daha faydalı olacağını düşündüm ve bölümlere ayırdım.

İlk kısmında olan biteni kabaca anlatmaya çalışmıştım.

Bugün ise sıkça duyduğumuz, anlamını bilmediğimiz birtakım söylemleri açıklayacağım.

Hep birlikte eğlenerek öğreneceğiz.

Hemen başlıyorum 😊

2019 itibariyle bir anda MAVİ VATAN diye bir kavram düştü gündemimize 📖

Tam da "Yahu hani TEK VATAN vardı? Bu da neyin nesi?" diye düşünürken 😞

Bunun 2006'da Amiral Cem Gürdeniz ile Bahçeşehir Üniversitesi Denizcilik ve Global Stratejiler Merkezi Başkanı Doç. Dr. Cihat Yayıncı'nın ortaya atıp üzerinde çalışmalar 📚 yaptıkları bir doktrin olduğunu öğrendik 🙏

MAVİ VATAN nedir?

Mavi Vatan, Türkiye Cumhuriyeti'nin Karadeniz, Akdeniz ve Ege'de ilan ettiği deniz yetki alanlarını (karasuları, kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge) kapsayan doktrine verilen isimdir 😞

"Haydaaa! Yahu kızım, o parantez içindeki kelimeler de ne 😞"

Sırayla, açık açık anlatacağımmmm 😊

Az sabır 📖

KARA SULARI

Karasuları, egemen bir devletin kara topraklarına bitişik, genişliğini uluslararası hukuka göre kendisinin belirlediği, hakimiyeti kıyı devletine ait olan deniz alanını belirler.

Anlamadınız değil mi 😊

Basitleştirelim o zaman.

Evinizi yaparken, önünde biraz toprak parçası bırakmak zorundasınız 🏠

Neden?

E balkon, veranda ya da minik bir bahçe yapmak isterseniz, elin toprağına mı yapacaksınız 😊

İşte öyle düşünün, kapınızın önü yani.

Sizin toprağınız orası; ister ağaç 🌳 dikin, ister çiçek 🌸 ekin, isterseniz biber 🌶 domates 🍅 yetiştirin.

Kimse de size karışamaz çünkü elinizde kapı gibi tapunuz var 📎

Bir ülkenin KARASULARI, tıpkı evinizin önü gibi denizin başladığı yerden itibaren, Uluslararası Deniz Hukuku'na göre kendisinin belirleyeceği, anasının ak sütü gibi helal, tapulu alandır 😊

"İyi de biz 1000 km olmasını isteyemez miyiz 😞"

Yok işte! Öyle olmuyor 😞

Dedim ya, Uluslararası Hukuk'a göre belirleniyor bu alan. En fazla 12 deniz mili olabilir!

Lozan Anlaşması ile Türkiye ve Yunanistan için karasuları 3 mil olarak belirlenmiş ancak Yunanistan her zaman olduğu gibi 1936 yılında bir çıkıntılık yapıp, kanunla karasularını 6 (11.112km) deniz miline çıkarmıştır 😞

Biz ise Karasularımızın genişliğini 1964 yılında kabul edilen Karasuları kanunu ile 6 deniz mili olarak belirlemiştir.

Umarım buraya kadar anlaşılmalıdır

?

BİTİŞİK BÖLGE

Bu, bir ülkenin kara sularına bitişik olan bölgesi olarak tanımlanır.

"Bitişik bölgenin dış sınırı, sahil devletinin kıyılarından itibaren 24 (44.448 km) deniz milinden daha uzun olamaz" diyor Deniz Hukuku.

Sahil devletinin bu bölgede, KARASULARI'nda olduğu gibi tam egemenliği yoktur ancak ilave hakları vardır. Sahil devleti, bazı kanun ve kuralların ihlalini önlemek için bitişik bölgede kontrol yapabilir, ihlalleri cezalandırabilir.

Yani; karasularınızın bitişik olduğu bölgeye görevliler koyup, yan gözle bakana

"Hop kardeş! Kimsin, nesen?"

Ver bakalım kimliğini, bir GBT'ni alalım!" deme hakkınızın olduğu alandır burası.

KITA SAHANLIĞI

Gene oldukça sık duyduğumuz KITA SAHANLIĞI ne demek, şimdi ona bakalım.

Bir ülkenin kıyılarına bitişik olan

200 m. derinliğe ya da bu sınırın ötesindeki su derinliğinin doğal kaynaklarının işletilmesine elverişli olduğu noktaya değin, karasularının dışında kalan denizaltı bölgelerinin deniz yatağı ve toprakaltı kesimlerinin tümü.

Bilimsel anlamda böyle tanımlanıyor, ben ne yapayım 😊

Basitleştirirsek hem anlayacaksınız hem de ebedi aklınızda kalacak.

Bir sahildesiniz, kumsal oldukça geniş ve siz denize doğru yürüyorsunuz.

Kara bitti, deniz başladı.

Hah işte! Tam oradan itibaren 200 metre derinliğe geldiğinizde deniz yüzeyinden bir çizgi çekin, sahile olan uzaklığınız kadar bir alan sizin KITA SAHANLIĞI'nızdır.

Burada tek önemli şey 200 metre derinliktir, unutmayın.

Bu alan, bazen kıydan 50 metre , bazen 250 metre, şansınız varsa 500 metre uzaklıkta da olabilir 😊

Bu alanda olan her şey sizin hakkınız 😊

Deniz ürünleri, petrol, doğalgaz...

Bu ürünleri sorgusuz sualsiz kullanma hakkınız var 😊

MÜNHASIR EKONOMİK BÖLGE (MEB)

Münhasır Ekonomik Bölge (MEB) kavramı, karasularının başlangıcından itibaren 200 (370.4 km) deniz mili alan genişliğindeki canlı ve canlı olmayan kaynaklar üzerinde kıyı ülkelerin bazı ekonomik haklar elde etmesidir. MEB kavramı Kıta sahanlığındaki haklarınızın tamamını da içerir. 1982 Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi (BMDHS) ile uluslararası hukuka giren MEB; kıyı devletine deniz yatağı sularında deniz yatağında, bölge toprak altında canlı ve cansız kaynakları araştırma, işletme, muhafaza gibi haklar tanıdığı gibi aynı şekilde akıntı, rüzgâr gibi enerji kazanımı sağlanacak alanların da kullanımına dair egemen haklar verir.

Bu önemli bir konu çünkü son zamanlarda sık sık gündeme geliyor.

"İyi de Kıta Sahanlığını biraz uzun tut al sana Münhasır Ekonomik Bölge! Lafı niye dolaştırıp duruyon ki? uykumu getirdin" diyenler.

Bi kere anlamamışsınız buradan belli?!

Kıta sahanlığı 200 m derinlikle ifade ediliyor ya, bu öyle değil 😊

Kıydan itibaren, deniz yüzeyinden ölçerek 200 deniz mili yani 370 km uzaklık şart! İşte bu alandan bahsediyorum.

Eğer Münhasır Ekonomik Bölge ilan edecekseniz bunun harita ve koordinatlarını BM'ye önceden bildirmeniz gerekiyor.

Sahildar devletler kıta sahanlığına herhangi bir bildirim yapmadan, kendiliğinden sahip, MEB ise ancak ilan etme yoluyla kazanılıyor.

DENİZ YETKİ ALANI

Deniz yetki alanları, devletlerin egemenlik dâhil üzerlerinde sair hakları ve yetkileri kullandıkları deniz alanlarıdır. Deniz yetki alanları; iç sular, karasuları, bitişik bölge, kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölgeyi ifade etmektedir.

NAVTEX İLAN ETMEK NE DEMEK?

Navtex, denizcilere, meteoroloji tahminleri, seyir bilgileri, aciliyet, emniyet ve denizde çalışma yapılan sahalar hakkında bilgi veren haberleşme cihaz sistemidir. Ülkelerin Deniz Kuvvetleri, yapacağı eğitim ve tatbikatların bilgisini önceden duyurarak bu sahalara girilmemesi konusunda uyarılarda bulunuyor.

Umarım anlatabilmişimdir 😊

Kısaca bir kez daha söyleyeyim

KARASULARI: Bir ülkenin kara parçasının bittiği yerden itibaren yüzeyden ölçümle kendisinin belirleyeceği (en fazla 12 deniz mili) alanıdır. Bu alan her şekilde o ülkenin sınırları içinde sayılır ve o ülke kanunlarına tabidir.

BİTİŞİK BÖLGE: KARASULARI'ndan başlayarak deniz yüzeyinden 24 deniz mili uzağa kadar olan bölgenin adıdır ve ülkeler bitişik bölgelerinde gördükleri yabancı balıkçılar veya başkaları için arama, cezalandırma işlemleri yapabilir.

KITA SAHANLIĞI: Denizin başladığı yerden tabana doğru 200 metre derinliğe kadar olan bölgedir ve buradan çıkan her şey ait olduğu ülkeye aittir.

MÜNHASIR EKONOMİK BÖLGE:

Kıydan başlayarak 200 deniz mili uzaklığa kadar olan bölgedir.

Kıta sahanlığındaki haklar ayrıncı burada da geçerlidir ancak MEB oluşturmak için mutlaka BM ilan etmek, bildirmek gerekir.

İşte yukarıda saydıklarımın tümüne birden

"DENİZ YETKİ ALANI" denir.

Bu alanlarda yapılacak her araştırma, sondaj ya da tabikat için etraftaki denizciler, balıkçılara yapılan uyarıya ise NAVTEX denir.

İnanın dersime çok iyi çalıştım, günlerimi aldı 😊

Önce kendim anlıyorum sonra da kafanız karışmasın diye çok çok basitleştirerek anlatmaya çalışıyorum.

Hatalarım varsa lütfen düzeltin! Gelecek yıllar ülkemizin ekonomik açıdan sağlam konumda olması için "DOĞU AKDENİZ" ve oradaki haklarımızın ne olduğunu anlamamız çok önemli.

Bu günlük bu kadar 😊

Gelecek bölümde Akdeniz'deki karmaşık olayların nasıl geliştiğini anlatmaya çalışacağım ama yukarıda açıkladığım kavramlar bu sürede kafanızda iyice şekillenmeli.

Dersinize iyi çalışın, haftaya sınav vaaarr 😊😊😊

Saygılarımla

Sebahat Karagöz